

HRVATSKI SABOR
Zastupnik LIBRE
Željko PAVLIC, prof.

Trg sv. Marka 7, 10000 Zagreb
Tel: 63 03 554, Fax: 63 03 965
E-pošta: libra.klub@sabor.hr

Klasa: 340-08/04-01/04
Urbroj: 613/1-04-02

Zagreb, 14. rujna 2004.

PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama, s Konačnim prijedlogom zakona

Temeljem članka 84. Ustava Republike Hrvatske te članaka 129. i 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, podnosim Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Sukladno odredbi članka 135. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora u postupku donošenja Zakona na sjednicama Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela sva potrebna obrazloženja o podnesenom Prijedlogu zakona davat će predlagatelj Željko Pavlic, prof.

Željko Pavlic, prof.

Zastupnik LIBRE ŽELJKO PAVLIC, prof.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, rujan 2004.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi članka 2. stavak 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI IZMJENOM ZAKONA TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. OCJENA I PRIKAZ STANJA

Zakon o sigurnosti prometa na cestama (u daljnjem tekstu: Zakon) usvojen je na sjednici Hrvatskog sabora 15. srpnja 2004. godine. Objavljen je u "Narodnim novinama" br. 105 od 28. srpnja 2004. godine, a stupio je na snagu 20. kolovoza 2004. godine.

Smanjenje broja prometnih nesreća sa poginulim i ozlijeđenim osobama od dana primjene novog Zakona, potvrđuje opravdanost donošenja restriktivnijeg Zakona, no moje je mišljenje da je novi Zakon u nekim svojim dijelovima neprovediv i nefunkcionalan npr. čl. br. 221. tj., da bi promjenama koje predlažem ovim prijedlogom zakona postao još funkcionalniji i optimalniji ili ne bi izazivao negativne posljedice u nekim drugim sustavima (poljoprivreda, ugostiteljstvo, turizam) npr. članak br. 199.

I u samoj raspravi prilikom donošenja ovog zakona, iznesene su različite primjedbe na neke njegove dijelove, koje na žalost nisu usvojene, pa predlažemo da se one usvoje ovim prijedlogom izmjena i dopuna zakona o sigurnosti prometa na cestama.

Prva promjena koju predlažemo je u članku 102. gdje predlažemo da se obavezna upotreba svjetala danju ograniči na razdoblje od 1. listopada pa do 31. ožujka. Upaljena svjetla, naime, zbog niskog stupnja djelovanja motora znatno povećavaju potrošnju goriva. Snaga naših 1,2 do 1,5 milijuna vozila u "špici" prometa blizu je snazi hrvatskog dijela NE Krško, pa i snazi rasvjete svih naših domaćinstava. Ako se cijena pogona svakog vozila u prometu poveća samo za jednu kunu na dan, ukupna godišnja cijena prometa na našim cestama povećat će se najmanje 365 milijuna kuna.

U članku 114. predlažemo da se kazna za nenošenje kacige na biciklu koja je obavezna za djecu do 16 godina smanji na 100 kuna kako bi bila stimulativna a ne restriktivna.

Predlažemo promjenu članka 199. s osnovnim ciljem da se ukine odredba da vozač ne smije upravljati vozilom na cesti niti početi upravljat vozilom ako u organizmu ima alkohola ili opojnih droga. Novopredloženim prijedlogom predlažem da se vozačima omogući da upravljaju motornim vozilom ako u krvi imaju alkohola do 0,8 g/kg, odnosno miligrama u litri izdahnutog zraka, s tim da vozačima koji imaju više alkohola u krvi ostaju visoke kazne po novim skupinama. Prilikom donošenja postojećeg Zakona upozoravali smo da nemamo točne podatke o tome koji alkoholizirani vozači najviše izazivaju prometne nesreće. Prema podacima s kojima raspolažem to su vozači s više od 1,0 g/kg alkohola u krvi i oni trebaju biti tretirani u ovom Zakonu. Također, ovim člankom predlažem i potpunu zabranu konzumacije alkohola za određene skupine

vozača, a posebnim člankom 221. i zabranu korištenja alkohola za vozače s probnom vozačkom dozvolom.

Već sam prije spomenuo da će primjena ovog članka Zakona imati negativne posljedice za jedan drugi sustav, a to je gospodarstvo, poljoprivreda, ugostiteljstvo i turizam, tako da su na donošenje ovog Zakona reagirale i udruge ugostitelja i vinara kojima je ugrožena egzistencija. Naime, u jednu od gospodarskih grana ulazi proizvodnja vina i drugih alkoholnih pića, a u što hrvatska država ulaže kapital i daje poticajna sredstva za njezin razvoj, odnosno za proširivanje novih nasada vinograda. Mnogi od njih zadužili su se u bankama da bi podigli kušaonice na vinskih cestama a sada se plaše da neće moći vraćati kredite. Ugostitelji, bez razlike imaju li svoj objekt ili su u najmu većinom koriste kredite nailaze na još veće prepreke. Dnevni promet drastično je pao, obrtni kapital uvelike se smanjio (neki ugostitelji morali su mijenjati i svoj jelovnik i iz ponude izbaciti mnoge specijalitete kuće po kojima su poznati), pojavljuju se i problemi viška radnika, koji će završiti na Zavodu za zapošljavanje i opet ići na teret poreznih obveznika. Primjena novog Zakona stvorit će se višak radnika i pojačati rad na crno. Isto tako, padom potrošnje piva, posljedice osjećaju obrtnici prijevoznici. Novim Zakonom prekinut je veliki gospodarstveni lanac obrtaja novca, a štete od toga imat će najviše sama država. Mišljenja sam da je predložena granica zabrane do 08 g/kg, prikladna za Hrvatsku ako je zamišljamo kao zemlju koja svoj razvoj temelji na turizmu i to na cijelom svom teritoriju, a kao primjer može nam poslužiti Italija kao naš najveći turistički konkurent.

Ono na što bi smo ovim Zakonom željeli upozoriti i djelovati je već godinama prisutan problem mladih ljudi u prometu, a posebno mladih vozača s nedostatnim vozačkim iskustvom (vozači od 18 do 24 godine, dalje u tekstu: mladi vozači) koji iz godine u godinu postaju najveći stradalnici u našem prometu. Npr. u 2000. godini, a slično je i u ostalim godinama, u Republici Hrvatskoj zabilježeno je 250.700 mladih vozača, što je činilo 13,9% svih zabilježenih vozača, od čega je njih 25.160 sudjelovalo u prometnim nesrećama, što je 34,3% svih prometnih nesreća. Bili su sudionici u 205 nesreća s poginulim osobama ili u 35,5% takvih nesreća. U nesrećama s ozlijeđenim osobama sudjelovali su u 5.760 slučajeva, što je 41,6% svih nesreća s ozlijeđenim osobama. U prometnim nesrećama u kojima su sudjelovali mladi vozači poginulo je 236 osoba, odnosno 36% od svih poginulih. U tim nesrećama teško su ozlijeđene 1 862 osobe ili 41,4% svih teško ozlijeđenih, a lakše 7.097 ili 44,3% od svih lakše ozlijeđenih. Mladi vozači skrivili su 162 prometne nesreće u kojima je bilo smrtno stradalih osoba, što je 28% prometnih nesreća od svih nesreća s poginulim osobama.

Mladih je vozača, u 2000. godini, poginulo 69 ili 10,5% od svih poginulih osoba. U nesrećama koje su skrivili mladi vozači pod utjecajem alkohola bilo ih je u 46 slučajeva, što iznosi 28,4% od ukupnog broja nesreća koje su prouzročili, a u četiri slučaja bili su pod utjecajem različitih medikamenata.

Na žalost, situacija se u sigurnosti prometa iz godine u godinu pogoršava, a naročito zabrinjavaju stradanja u prometu zabilježena u prvoj polovici ove godine i u kojima veliki udio imaju upravo mladi vozači.

U prvih pet mjeseci 2004. godine u Hrvatskoj je na cestama broj poginulih za 21% veći no što je bio u istom razdoblju prethodne godine. Dok je prošle godine život na cestama izgubila 701 osoba, u prvih pet mjeseci ove godine ta je brojka porasla na alarmantnih 246 osoba.

Danas se Republika Hrvatska po broju poginulih svrstava u srednju i najbrojniju skupinu europskih zemalja. Primjerice 1998. kad je Hrvatska imala 13,5 poginulih osoba na 100.000 stanovnika, Slovenija je imala 15,6; Španjolska 14,9; Francuska 14,4; Austrija 11,9; Njemačka 10,4; Italija 10,8; Finska 7,7. Nažalost, današnje brojke pokazuju da je taj broj u uzlaznom trendu od čak 15 poginulih osoba na 100.000

stanovnika. Ovom prilikom moramo istaći i ciljeve Europske unije da se broj stradanja u prometu do 2010. godine svede na razinu od 7 poginulih na 100.000 stanovnika. No ako pogledamo navedene tablice i grafikone, možemo zaključiti da će za identifikaciju stanja i teškoća, te njihovih rješenja biti potrebno razraditi i strukturu prometnih nesreća i njihovih uzroka. Ono što ja mislim da je neophodno u ovom trenutku učiniti jest, regulirati Zakonom ponašanje u prometu onih najnezaštićenijih, mladih vozača. Kao što je poznato, godišnje se u Republici Hrvatskoj događa oko 60.000 prometnih nezgoda, u kojima, posebice s težim posljedicama, sudjeluje veliki broj mladih vozača. Mladi vozači, prema kriterijima PRI, vozači od 18 do 24 godine života, predstavljaju rizičnu skupinu sudionika u prometu i kao stradalnici i kao uzročnici nezgoda. Samo prošle godine više od 25% nezgoda uzrokovali su mladi vozači, uglavnom muškarci, s vozačkim iskustvom manjim od pet godina.

Ovaj problem je prepoznat i određene su mjere poduzete i u razvijenim zapadnim zakonodavstvima upravo u propisima u kojima se uređuje materijalna sigurnost prometa na cestama (uvođenje izdavanja mladim vozačima probnih vozačkih dozvola, ograničenjima vožnje, ograničenjima brzine, potpuna zabrana konzumiranja alkohola..) Novim Zakonom poduzele su se brojne mjere usmjerene upravo na sigurnost mladih vozača, no po mojem mišljenju ima i nekih suvišnih i nepotrebnih odredbi koje će komplicirati provođenje novog Zakona, a možda ga učiniti i neprovedivim. Zbog toga predlažem novi članak 221. koji jednostavnije i funkcionalnije rješava pitanje mladih vozača tj., vozača s probnom vozačkom dozvolom.

2000. g.

Broj mladih vozača	250 700 - 13,9 %
Sudjelovalo u ukupnom broju prometnih nesreća	25 160 - 34,3 %
Sudionici u nesrećama s poginulima	205 - 35,5 %
Broj poginulih u nesrećama s mladim vozačima	236 - 36 %
Broj teško ozlijeđenih	1 862 - 41,4 %
Nesreće pod utjecajem alkohola	46 - 28,4 %

2.OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM

Ovim Zakonom smanjuju se kazne za nenošenje kaciga pri vožnji biciklom, ograničava se obaveza korištenja svjetala na period od 1. listopada do 31. ožujka.

Dopušta se vozačima vožnja s prisustvom određene količine alkohola u krvi – 0,8 g/kg.

Novim člancima u prijedlogu Zakona predlaže se propisivanje stupnjevito stjecanja prava na upravljanje pojedinim kategorijama vozila. Jedna od ključnih izmjena zakona jest uvođenje instituta probne vozačke dozvole. Predloženim člancima propisano je tko je i pod kojim uvjetima stječe, te ograničenja u prometu (brzina i alkohol) za imaoce probnih vozačkih dozvola. Uvođenje probnih vozačkih dozvola i posebnog nadzora nad novim vozačima u praksi nekih zemalja se pokazalo vrlo korisnim i bitno je pridonijelo povećanju sigurnosti novih vozača u prometu, što je i osnovni cilj ovog Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nisu potrebna dopunska financijska sredstva iz proračuna Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlažemo da se Zakon usvoji u hitnom postupku, kako bi se time što prije ostvarili uvjeti za povećanje sigurnosti na našim cestama i time smanjile nepotrebne žrtve, pogotovo među mladim vozačima, ali i spriječile materijalne štete u nekim dijelovima gospodarstva.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA

Članak 1.

U Zakonu o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine" br. 105) od 28. srpnja 2004. u članku 102. iza stavka (2) dodaje se stavak (3) koji glasi:

"(3) Odredbe iz ovog članka provode se u vremenskom periodu od 1. listopada do 31. ožujka."

Članak 2.

U članku 114. u stavku (3) riječi "Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 kuna" zamjenjuje se riječima "Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 kuna".

Članak 3

Članak 199. mijenja se i glasi:

"(1) Vozač ne smije upravljati vozilom na cesti niti početi upravljati vozilom ako je pod utjecajem alkohola ili opojnih droga.

(2) Smatrat će se da je pod utjecajem alkohola vozač za koju se analizom krvi ili urina, mjerenjem količine alkohola u litri izdahnutog zraka, liječničkim pregledom i drugim metodama i aparatima utvrdi da u organizmu ima alkohola više od 0,8 g/kg, odnosno miligrama u litri izdahnutog zraka.

(3) Smatrat će se da vozač u organizmu ima opojnih droga ako se prisutnost opojnih droga utvrdi odgovarajućim sredstvima ili uređajima, liječničkim pregledom ili analizom krvi ili urina.

(4) Ne smije uzimati alkoholna pića niti početi upravljati vozilom ako u organizmu ima alkohola, opojnih droga ili ako pokazuje znakove alkoholne poremećenosti:

1. Vozač vozila kojim se obavlja javni prijevoz – dok tim vozilom obavlja javni prijevoz.

2. Vozač vozila kojem je upravljanje vozilom osnovno zanimanje – dok upravlja vozilom obavljajući poslove tog zanimanja.

3. Instruktor vožnje – dok osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom.

4. Vozač motornog vozila kategorije C i D – dok upravlja vozilom te kategorije.

(5) Novčanom kaznom od 500,00 do 1.500,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač ako ima u organizmu alkohola iznad 0,8 do 1,50 g/kg ili miligrama u litri izdahnutog zraka. Osim novčane kazne može mu se izreći jedan negativan bod.

(6) Novčanom kaznom od najmanje 2.000 kuna kaznit će se za prekršaj vozač ako ima u organizmu alkohola iznad 1,50 do 2,00 g/kg ili miligrama u litri izdahnutog zraka, izreći će mu se zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od najmanje tri mjeseca i odrediti tri negativna boda.

(7) Novčanom kaznom od najmanje 3.000 kuna kaznit će se za prekršaj vozač ako u organizmu ima alkohola iznad 2,00 g/kg, odnosno miligrama u litri izdahnutog zraka ili ako u organizmu ima opojnih droga, odnosno ako se odbije podvrgnuti ispitivanju ili liječničkom pregledu, odnosno uzimanju krvi ili urina (članak 182. i članak 285.). Osim novčane kazne izreći će mu se zaštitna mjera zabrane upravljanja

motornim vozilom u trajanju od najmanje šest mjeseci i odredit će mu se pet negativnih bodova.

(8) Novčanom kaznom od najmanje 1.500,00 kuna kaznit će se vozač iz stavka 3. ovog članka ako u organizmu ima alkohola, opojnih droga ili ako pokazuje znakove alkoholne poremećenosti. Osim novčane kazne izreći će mu se zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od najmanje tri mjeseca i odrediti tri negativna boda. Vozaču iz ovog stavka koji u razdoblju od 24 mjeseca unatrag od dana počinjenja prekršaja bude dva ili više puta pravomoćno kažnjen za prekršaje iz ovog članka može se izreći zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od jedne do dvije godine i odredit će mu se pet negativnih bodova.

(9) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač bicikla i zaprežnog vozila koji upravlja vozilom na cesti ako u organizmu ima alkohola iznad 0,8 g/kg, odnosno miligrama u litri izdahnutog zraka ili opojnih droga.”

Članak 4.

Članak 221. mijenja se i glasi:

“(1) Osobi koja je položila vozački ispit i dobila vozačku dozvolu za M, A1, A, B, ili C1 kategoriju vozila izdaje se vozačka dozvola na rok od dvije godine (probna vozačka dozvola).

(2) Vozač iz stavka 1. ovog članka dužan je vozilo obilježiti posebnom oznakom, te se vozilom u prometu na cesti ne smije kretati brzinom većom od 80 km na sat, na cesti namijenjenoj isključivo za promet motornih vozila brzinom većom od 100 km na sat, odnosno 120 km na sat na autocesti, a mopedom 40 km na sat, niti tim vozilima smije vući priključno vozilo, a niti organizirano prevoziti djecu.

(3) Osoba iz stavka 1. ovog članka ne smije upravljati niti početi upravljati vozilom ako u organizmu ima opojnih droga, alkohola ili ako pokazuje znakove alkoholne poremećenosti.

(4) Ako se vozač iz stavka 1. ovog članka u vremenu od dvije godine ne pridržava obaveza iz stavka 2. i 3. ovog članka i ako sakupi pet ili više kaznenih bodova za ostale prekršaje, rok za izdavanje vozačke dozvole produžava se za još jednu godinu.

(5) Ako vozač do kraja isteka roka iz članka 3. ponovi prekršaje iz stavka 2. i 3. ovoga članka ili sakupi novih pet kaznenih bodova, oduzima mu se probna vozačka dozvola. Vozač može ponovno steći probnu vozačku dozvolu nakon polaganja vozačkog ispita kojem smije pristupiti tek nakon isteka roka od šest mjeseci od dana kad mu je probna vozačka dozvola oduzeta.

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač ako se ne pridržava obaveza iz stavaka 2. i 3. ovog članka.”

Budući da u predloženim izmjenama nema Programa sigurne vožnje što je bio reguliran točkom 6., **brišu se** odredbe koje se odnose na program sigurne vožnje u svim sljedećim člancima u kojima se pojavljuju.

Članak 5.

U članku 311. riječi “u roku od tri mjeseca“ zamjenjuju se riječima “u roku od 15 dana”.

Članak 6.

Članak 314. mijenja se i glasi:

“Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u “Narodnim novinama”.

VI. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBA PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1. Predlaže se smanjenje kazne za nenošenje kacige pri vožnji biciklom.

Uz članak 2. Predlaže se obavezno korištenje svjetala danju samo u razdoblju od 1. listopada do 31. ožujka.

Uz članak 3. Predlaže se mogućnost upravljanja vozilom s određenom količinom alkohola u krvi 0,8 g/kg.

Uz članak 4. Predlaže se stupnjevano stjecanje upravljanje pojedinim kategorijama vozila (probna vozačka dozvola u trajanje od dvije godine) uz ograničenja brzine i zabranu upravljanja vozilom ako u organizmu ima alkohola.

Uz članak 5. Propisuje se rok u kojemu nadležni ministri moraju donijeti odluke i provedbene propise u vezi s ovim Zakonom.

Uz članak 6. Propisuje se stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA**

Sljedeći zastupnici podržavaju donošenje navedenog zakona po hitnom postupku:

IME I PREZIME

POTPIS

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

13. _____

14. _____

15. _____

16. _____

17. _____

18. _____

19. _____

20. _____

21. _____

22. _____

23. _____

24. _____

25. _____

26. _____

27. _____

28. _____

29. _____

30. _____

**ODREDBE ZAKONA O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA (Narodne novine,
br. 105/2004) KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU**